

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

9
Sollerup i Fyen.

Skole med Pensionat

for

unge Piger.

Program og Aarsberetning

1889—90.

Odense.

Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos J. C. Dreyer.

1890.

Sollerup i Fyen.

Skole med Pensionat

for

unge Piger.

Program og Aarsberetning
1889—90.

-----◆-----

Odense.

Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos J. C. Dreyer.

1890.

Sollerup i Fyn.

Skole med Pensionat

for unge Piger.

Skolen er i September 1885 grundlagt med den ledende Tanke: at aabne Adgang til en videregaende Uddannelse for unge Piger paa Landet, i roligere og sundere Omgivelser end dem, Byerne kunne fremvise; med andre Ord at byde den unge Pige i den baade for Sjæl og Legeme vanskelige Overgangsperiode saa gunstige ydre Betingelser for hendes Udvikling som muligt. Til Skolen knyttedes et Pensionat, hvorved det muliggjordes at holde den unge Pige paa en Gang fri for spredende Indtryk og under stærk Paavirkning af det tankeoptagende Arbejde og det naturlig givne disciplinære Liv, hvilken Paavirkning saa ofte bliver splittet og delt, hvor Skolen efter endt Undervisningstid slipper Eleverne ud til Indtryk af højst forskellig Art. I Programmet for Undervisningen lagdes Hovedvægten paa de særlig aandsdannende Fag: Nordens- og Verdenshistorie og dansk Litteraturhistorie, Sprog og Stil; endvidere optoges Religion; to fremmede Sprog, Tysk og Fransk, Regning, — som vel egnet til stringent Tænkning —, Geografi, Naturhistorie; for de ældres og vordende Lærerinders Vedkommende Pædagogik; Haandarbejde og Skrivning. Der blev foreløbig ikke tænkt paa nogen Eksamen, mindst af de lovbefalede,

da Maalet var en friere Tumleplads for det almindannende i Undervisningen, end disse tilstede. Til at begynde med kunde Skolen kun optage 12 Elever; et Kursus varede 1 Aar.

Efter disse 5 Aars Forløb er den første Plan undergaaet nogle Forandringer. Skolen har ved Tilbygning i 1889 faaet mere Plads at raade over og kan nu optage 18 Elever — vel ogsaa omtrent det højeste Antal, der kan tilstedes, hvor der tilstræbes et hyggeligt Samliv, hvor Opsynet falder naturligt, og hvor i et givet Tilfælde Opdagelsen og Bortfjernelsen af det absolut skadelige Element let kan ske. Ved Siden af det 1aarige er der oprettet et fuldstændigere 2aarigt Kursus, og en fast Lærerinde er antaget. Engelsk er føjet til de fremmede Sprog, og Skoleaaret afsluttes — ved Sommerferien — med en Eksamen med fremmede Censorer, hvortil alle indbydes, der maatte interessere sig for Skolen. Jeg blev ledet til Indretningen af en saadan, dels ved udenforstaaendes berettigede Ønske om at gøre sig bekendte med, hvilke Kundskaber, Skolen bibragte Eleverne, dels ved min egen Trang til i en afsluttende Prøve at se Resultatet af Aarets Arbejde. Den udmærkede Spore, som denne Eksamen var for Arbejdslysten, den solide Repetition, den tvingende Nødvendighed i at gøre Oversigter og klare sig de vanskelige Punkter, Samarbejdet mellem de unge, det tilfredsstillende i at se Udbyttet af Aarets Arbejde, alt dette bragte mig til den Anskuelse, at medens det kan være et stort Spørgsmaal, hvorvidt de nuværende Eksamener i deres Form ere heldige, saa gælder Spørgsmaalet ikke selve Eksamen som saadan. En Modenheds- og Kundskabsprøve er efter min Mening nødvendig ved en fyldestgørende Afslutning og vil ogsaa, hvor ikke tvungende ydre Omstændigheder skulle forhindre den, blive optagen i Skolens Plan. Den første Eksamen afholdtes ved sidste Skoleaars Slutning, sidst i Juli 1889. Af de 9 Elever, som meldte sig til Prøven, fik 1 Hovedkarakteren ug.?, 4 mg. og 4 mg. Eksamensfagene vare:

Skriftlig Del. Dansk Stil. Ved hvilke Baand ere vi knyttede til Fædrelandet, og hvilke ere de vigtigste Grunde til Udvandringen?

Litteraturhistorisk Stil: Den romantiske Retning i den danske Litteratur. Regneopgave: Lærerindeeksamen 1871: Til Fabrikation af Chokolade o. s. v. Skønskrivning: Et Halvark med det latinske og gothiske Alfabet og Sammenskrift heraf.

Mundtlig Del. Nordens Historie. (1. Frihedstiden i Sverrig. 2. Unionstiden. 3. Hertuger af Huset Holsteen-Gottorp. 4. Danske Konger af Navnet Valdemar. 5. Borgerkrige i Norge fra 1130—1240. 6. Frederik 6te som Kronprins og Konge. 7. Det slesvig-holsteenske Spørgsmaal under Christian 8de og Frederik 7de. 8. Forfatningsforandringen 1660). Verdenshistorie (1. Den første Konge af Huset Bourbon. 2. Reformationen i England. 3. Plebejerne vinde Rettigheder. 4. Overgangsperioden fra Middelalderen til den nyere Tid. 5. Den store franske Revolutions Begyndelse. 6. Forsøg paa at kuldkaste Magna Charta. 7. Guelfer og Ghibelliner. 8. De store Folkevandringer). Geografi (1. De mellemeuropæiske Bjerger. 2. Asiens Dele og disses Folkeslag. 3. Sydamerika. 4. Den gamle Verdens Øer. 5. Afrikas Floder. 6. Republiker i Europa og Amerika. 7. Tysklands Stater. 8. Byer i England. 9. Nordeuropa [spredte Spørgsmaal]). Zoologi. Botanik. Dansk Sprog. Fransk. Tysk. — Forskellig Slags Syning paa et Stykke Lærred.

Det vil af foranstaaende Redegørelse være indlysende, at man, for at naa saa meget maa arbejde med stor Ihærdighed, og det kan heller ikke tilstrækkelig tydeligt udhæves, at Skolen kun egner sig for den unge Pige, der kommer for at lære og med den tilbørlige Alvor og Iver for at arbejde. Det er den stærke Concentration af Interessen og Kræfterne, som det rolige og ensformige Liv paa Landet medfører, der muliggør et saa stort Kundskabsmaal, medens Overanstrengelsen modarbejdes, ved at man har Lejlighed til at iagttage den enkelte Elev under hendes Arbejde og om fornødent lede og hjælpe hende, og ved at Afvekslingen mellem Hvile og Arbejde, Motion og Stillesiddende kan reguleres. Naar det saaledes fastslaas, at Sollerup er en Skole, en Fortsættelsesskole for unge Piger, der komme for at arbejde, og om hvem man kan

antage det for givet, at de ville forstaa deres Stilling som Elever og altsaa respektere det daglige Livs faste Ramme, saa følger deraf naturligt, at samme ikke er en Opdragelsesanstalt, taget i dette Ords almindelige Betydning. Den stærke Vægt, der lægges paa Undervisningen, og den forholdsvis snævre Kreds nødvendiggør Udelukkelsen af de Elever, der kræve en speciel og meget indgaaende Behandling. Den skadelige Indflydelse, der øves overfor de mange, er for stor i Forhold til det Gavn, der kan ydes den enkelte, og det frie og tillidsfulde Forhold, som ønskes opnaaet, og som udelukker den strengt detaillerede Opsigt, kan ikke trives under det »uopdragne« Elements Indflydelse. Vilde man hertil indvende, at det er meget vanskeligt her at trække Grænsen, da Uopdragenhed er et noget relativt Begreb, saa vil jeg svare, at, fra-regnet de absolut umedgørlige Individider, som vel nærmest ere at betragte som sygeligt disponerede, kommer det for mig hovedsagelig an paa, hvorledes Hjemmet stiller sig. Er dettes Aand i en afgjort Modstrid med Skolens, og kan man ikke regne paa dets Støtte, saa bliver ens Arbejde, hvor man ikke formaar at vække den unge Piges egen Følelse for det rette, næsten haabløst.

Den unge Piges Uddannelse efter Konfirmationen har i den senere Tid været Genstand for offentlig Drøftelse i forskellige Blade. Uden at inlade mig paa at bedømme disse Artiklers Værd og Betydning, maa jeg her benytte Lejligheden til at fremsætte nogle af mine Anskuelser desangaaende. Medens disse Artikler hovedsagelig drejede sig om Spørgsmaalene: Eksamen? eller ikke Eksamen? Eksamen artium, Præliminær- eller Lærerindeeksamen? saa ere mine Tanker i disse fem Aar, hvor jeg meget indgaaende har arbejdet med mange forskellige unge Piger, langt mindre komne til at bevæge sig om dette end om den for mig inderste Kærne i Sagen: Maaden at arbejde med de unge paa, hvadenten saa Maalet er den ene eller den anden Eksamen. Det synes mig nemlig, at medens man staar overfor Ungdommen i vore Tider som overfor en saare broget Blanding af forskellig Begavelse, forskellige Naturanlæg, forskellig Opdragelse, forskellig

Dannelse, saa er der i eet Punkt en sørgelig Overensstemmelse: der er Uklarhed i Tænkningen, Famlen i Fremstillingen, Interesseløshed for det alvorlige og solide, Slaphed i Begreberne om Lydighed, Pligt og Ansvar, Vaklen i Viljen, i det hele er gennemgaaende Mangel paa Kraft, Klarhed og Viljestyrke, som ofte gør Arbejdet med de unge yderst besværligt. Er det Opdragelsen i Hjemmet eller Undervisningen i Skolen? Er det legemlig Skrøbelighed eller Forkælelse? Er det Tidsstrømningens enerverende og udmattende Indflydelse eller endelig en Samvirken af alle disse forskellige Forhold? Der skulde vel mange saa vel fysiologiske som psykologiske Undersøgelser til, før man fik besvaret disse Spørgsmaal fuldt ud tilfredsstillende, men staar man midt i Arbejdet og har, adskillige hæderlige Undtagelser fra regnede, Kendsgerningen for Øje Dag efter Dag, saa kommer man snart til at spørge sig selv: findes der ikke indenfor Undervisningens Omraade Midler, og det maaske de allerkræftigste, til at ophjælpe det forsømte? Kan ikke Undervisningen blive rettet paa at sætte Elevens Tænkeevne i Arbejde, ved at man fortrinsvis spørger, i Steden for, at man nu fortrinsvis meddeler? Kan ikke Fremstillingen blive klarere ved en fra Lærernes Side mere indtrængende Fordring om Redegørelse, saaledes at man f. Eks. aldrig modtog en grammatikalsk Regel uden ledsaget af et af Eleven selv lavet Eksempel, aldrig Fortællingen af en historisk Begivenhed med Bogens mulig uforstaaede, stærkt concentrerede Vendinger og Henvisninger, aldrig Beskrivelsen af et Lands naturlige Beskaffenhed uden ledsaget af en tilsvarende Tegning? o. s. v. Kan ikke den opdragende Side af Undervisningen blive den fremherskende, saa at ikke een Lejlighed forsømmes (og der gives mange), hvor der kunde rettes en Appel til Elevens Arbejdslyst, Pligtfølelse, Energi, Alvor og Viljekraft? Kan endelig ikke Arbejdet lægges saaledes til Rette for Eleven, at man med desto større Eftertryk kan ramme det meget Hjaskeri, den Mangel paa Nøjagtighed, som i ni af ti Tilfælde danner Fejlene? Naar alt blot er gjort anskueligt og forstaaeligt, saa kan, set fra et pædagogisk Synspunkt Sætningen: saa lidt Selvarbejde for

Eleven som muligt — vendes om til: saa meget Selvarbejde for Eleven som muligt, blot at Selvarbejdet ikke skal bestaa i en nedtrykkende og møjsommelig Gennempløjning af noget i sig selv uforstaaeligt eller uhuskeligt, som f. Eks. døde Grammatikregler. Jo større Ansvar, man kan lægge paa sine Elever, jo bedre; jo klarere man kan paavise, at Fejlene skyldes dem, med desto større Grund kan man forlange dem rettede. Som Regel er Undervisningstiden saa kort, Livet saa langt, og maa vi dog ikke være enige om, at det ikke er den eller den Kundskabsmasse eller den med Glans bestaaede Eksamen, det kommer an paa, men Maaden, hvorpaa man har arbejdet med Kundskaberne, om man herigennem har faaet en inderligere Forstaaelse af Menneskelivet, en dybere Opfattelse af sin egen Personlighed, større Klarhed og Grundighed i Tanken, større Udholdenhed i at tage Vanskelighederne op? Dette er dog al Kundskabs sande Værd og al Oplysnings uvurderlige Gode, og kun hvor man gaar udenom denne Side af Sagen, forekommer det mig, at der kan være Grund til at tale om Studeringens hæmmende Indflydelse paa den unge Piges naturlige Anlæg. Det har dog alle Dage været saaledes, at omfattende Kundskaber dygtiggøre Mennesket, Manden saa vel som Kvinden, og det er vel ogsaa et stort Spørgsmaal, hvilken Kvinde, der bedst udfylder sin Plads i hvilket som helst Hjem og har størst Modvægt mod Livets mangehaande Vanskeligheder, den, der har uddannet sin Aand og skærpet sin Tænkning og samtidig vundet Indsigt i Tidens mange store Spørgsmaal, eller den, der har ladet dette ligge for kun at dygtiggøre sig i Omsorg for Hjemmet. Begge Sider høre med til Kvindens fuldstændige Uddannelse, og naar hun det ikke, saaledes som Manden gør det til Dels, ved selve sin Virksomhed og ved frit at færdes i Verdens Forhold, saa maa hun søge sin Indsigt og sin Viden gennem Studeringer.

Undervisningsfagene og hvad der i Aarets Løb er lært:

Skolen har været delt efter 2det Aars og 1ste Aars Elever, A og B, dog med Fællesundervisning i Religion, Historie, Litteraturhistorie og Pædagogik.

Dansk (Sprog og Stil). A. Oplæsning af Palnatoke. Abels Død. En Sjæl efter Døden. Ringens Indskrift samt forskellige Brudstykker. Ekstemporering i Analyse. 9 Stile af frit Indhold. B. Oplæsning af forskellige Forfattere. Udenadslæren. Analyse. 16 Stile af beskrivende eller frit Indhold.

Dansk Litteraturhistorie gennemgaas i sin Helhed ved Foredrag, Forfatterlæsning, Overhøringer og enkelte Stile. A og B.

Historie. A og B. Verdenshistorien til 1814. Nordens Historie for A i sin Helhed, for B Danmark-Norge til 1788, Sverrig til 1718. Gennemgaas ved Foredrag og Eksamination.

Religion. A og B. Det gamle Testaments Bibelhistorie gennemgaaet og lært. Stykker af Lucas og Matthæus Evangelium forklarede. Enkelte bibelhistoriske Foredrag af Hr. Sognepræst Balslev, Vesterhæsing.

Pædagogik. Opdragelsens Historie efter Heegaard med fyldigere Behandling af Montaigne, Comenius, Francke, Rousseau, Pestalozzi og Frøbel. Samtale om Børneundervisning (efter Rousings Bog).

Geografi. Landenes naturlige Beskaffenhed og Byer læres til Eksamination ved Tegning. A. De fremmede Verdensdele repeterede med særlig Indtrængen i etnografiske og kulturhistoriske Forhold. Danmark. B. Geografien i sin Helhed.

Zoologi. A. Fiske. Krebs. Orme. Straaledyr. Infusionsdyr og Slimdyr. B. Pattedyr. Fugle. Krybdyr. Padder. — Menneskets Anatomi gennemgaaet af prakt. Læge Nommels.

- Botanik. A. Tokimbladede med enkelt eller manglende Blomsterdække. Enkimbladede. Nøgenfrøede. Lønbo-planter. Plantens Liv. B. Den almindelige Botanik. Tokimbladede.
- Regning. A. Gennemsnitsregning. Blandingsregning. Procentregning. 20 Opgaver til Lærerindeeksamen. B. De 4 Regningsarter i hele Tal og Brøk. Regula de Tri, omvendt og sammensat Forhold. Delingsregning.
- Fransk. A. Oversættelse af H. C. Andersen: Skarnbassen. Hvad Fatter gør, er altid det rigtige, skriftlig udarbejdede, samt enkelte frie Compositions. Daudet: Lettres de mon moulin, 120 Sider. Georges Ohnet: Maître de forges, drame. Th. de Banville: Gringoire. B. Lettres de mon moulin, 200 Sider. 230 Sætninger fra Dansk til Fransk, byggede over gram. Regler og over den læste franske Tekst, skriftlig udarbejdede. A og B. Grammatikens Grundregler indøvede, ved at de opgives for Eleverne til derover at bygge et vist Antal Sætninger. Køns- og Talbøjning, Talord, Tillægsord, Stedord, Udsagnsord, regelm. og ureglm. Syntaksen gennemgås ved de danske og franske Oversættelser. C. Rocherolles: Premières lectures enfantines til Oplæsning og Oversættelse. Jean Pio: Lærebog for Begyndere til Stilskrivning og Indøvelse af Grammatik. 260 Sætninger fra Dansk til Fransk som B. Daudet: Lettres de mon moulin, 40 Sider.
- Tysk. A. Schiller: Wallensteins Tod til 4 Aufzug, 7 Auftritt. 5 tyske Noveller, udg. af Kaper, 100 Sider. 7 Diktatstile. Skriftlig Oversættelse fra Dansk: H. C. Andersen: Den uartige Dreng. Hjertesorg. 80 Sætninger byggede over den læste tyske Tekst. Kapers Grammatik repeteret. B. Spielhagen: Auf der Düne. Schiller: Marie Stuart, 100 Sider. Ekstemporering i Wilhelm Tell. 30 Stile efter Kapers Stiløvelser. 20 Stkr. i disse oversatte. Kapers Grammatik i sin Helhed.
- Engelsk. H. Skrams Læsebog, 2den Del, 100 Sider. Ekstemporeret 57 Sider. Samme: Stiløvelser, 1ste Del. Til Stykke 24. Løkke: Grammatik Side 9—70. 35 Stile skrevne.

Skrivning. Almindelig Skønsskrivning; for de flinkere Elevers Vedkommende Rundskrift.

Haandarbejde. Forskellig Slags Syning paa et Stykke Lærred. En Gang ugentlig have Eleverne en Time til at gøre deres Tøj i Stand, med Hjælp og Vejledning.

Skønt det ikke ligger udtrykkelig i Skolens Plan, vil det af ovenstaaende Redegørelse være indlysende, at dette Aars Uddannelse kan benyttes som Forberedelse til Lærerindegerning. Flere af Skolens Elever ere ogsaa komne ud i Lærerindepladser.

Den faste Plan for Dagen er saaledes lagt: Man samles om Morgenen 7½ til Morgensang og det første Maaltid. Skoletid fra 9—11. Kl. 11 Frokost. Fritid indtil Kl. 1; i den mørkeste Vintertid skal denne Tid benyttes til Bevægelse i fri Luft, mindst 1 Time daglig. Skoletid fra 1—4. Middag Kl. 4. Fra Kl. 5 Lektielæsning — i 2 Skolestuer — eller Tur; Kl. 8 Aftensmad. Til denne Tid maa Lektielæsningen høre op; efter The samles man i Dagligstuen til Kl. 10; den sidste Timestid maa Eleverne ikke opholde sig paa deres Værelser, at disse kunne blive udluftede. Om Lørdagen er Skoletiden endt Kl. 1. Om Søndagen tillades intet Skolearbejde, Brevskrivning finder Sted en Gang om Ugen efter Aftensbordet. Lørdag Eftermiddag, Søndag og undtagelsesvis i Fritiden inden 1. Efter Tur holde Eleverne selv deres Værelser i Orden, hjælpe til ved Bordet og paase, at Skolestuen er i Orden.

Betalingen, som erlægges forud kvartalsvis (ved Septbr., Decbr., Marts og Juni), er for 1 Aars Kursus: 500 Kr. for Kost og Bolig, 200 Kr. for Undervisning. Musik ligger udenfor Skoletiden, og dette Fag betales ekstra med 6 Kr. maanedl. for 1 og 10 Kr. for 2 Timers ugentlig Undervisning. Vadsk og Befordring ved alle Rejser betale Eleverne selv. Skolen er nnderkastet stadigt Lægetilsyn; al Medicin saa vel som et meget hyppigt Lægebesøg under en langvarig og al-

vorlig Sygdom betaler derimod Patienten selv. I Sygdomstilfælde gives der kun Moderation i Betalingen, saafremt Sygdommen strækker sig ud over 2 Mdr., og Patienten opholder sig i sit eget Hjem. Som Regel modtages Elever kun ved det nye Skoleaars Begyndelse først i September og ikke til andre Tider paa Aaret; herfra undtages dog de, der komme efter Konfirmationen i Oktober. Udmeldelser maa i ethvert Tilfælde ske i Fjerdingaar i Forvejen, med mindre Sygdom eller andre uforudseelige Omstændigheder af tvingende Art skulle nødvendiggøre en pludselig Udmeldelse, men i saa Tilfælde opkræves Betaling i Fjerdingaar efter fra Udmeldelsesdagen at regne.

Sollerup er beliggende $\frac{1}{2}$ Mil fra Korinth Jernbanestation (Faaborg-Ringebanen) i en af Sydfyns smukkeste Egne. En god Have hører til Gaarden, som støder lige op til store Skove. Boligen er godt bygget og bekvemt indrettet med lyse og rummelige Værelser. Eleverne dele Værelse, 3 og 4 efter Værelsernes Størrelse. De medbringe Sengklæder, 3 Par Lagen, 6 Haandklæder, 6 Pudevaar, Kommode, Ske, Gaffel og Servietbaand. Skolen leverer Sengested med Hømadrats, Skraapude og Fodstykke, og Skabrum.

Lærerkrafterne ville i det kommende Aar blive:

Frk. Sophy Bondesen: Musik, Tysk og Haandarbejde.

Frk. Anna Kragh: Dansk Litteraturhistorie, Nordens Historie, Geografi, Engelsk, Tysk, Fransk, Skrivning.

E. Bondesen: Religion, Verdenshistorie, Pædagogik, Naturhistorie, Regning, dansk Sprog og Stil, Fransk.

Frk. Nobel Sperling, Sandholt, vil i Aarets Løb holde Foredrag over dansk Litteratur.

Nærmere Oplysninger gives, og Program udleveres i København af Fru B. Bondesen, Øster Farimagsgade 77, Ø, som sikrest træffes Kl. 12—1, samt ved Henvendelse til undertegnede Bestyrerinde, som modtager Indmeldelser. Det nye Skoleaar begynder 3dje September.

Elisabeth Bondesen,
eksam. Lærerinde og Institutbestyrerinde.

Sollerup pr. Korinth, Juni 1890.
